

หน่วยการเรียนรู้ที่

หลักอาชีวอนามัย

อาชีวอนามัย มาจากคำว่า “อาชีพ” หมายถึง การประกอบอาชีพ การเลี้ยงชีพ หรือคนที่ประกอบอาชีพทุกสาขา กับคำว่า “อนามัย” หมายถึง สุขภาพ ความไม่มีโรค ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ประกอบอาชีพ ดังนั้น **อาชีวอนามัย** จึงหมายถึง **งานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ควบคุม ดูแล ป้องกันโรค ป้องกันอุบัติเหตุ ดำรงรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพให้มีความปลอดภัย มีสภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์**

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization: ILO) ให้ความหมายของอาชีวอนามัยไว้ว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริม อำนวยความสะดวก สุขภาพกาย สุขภาพใจ และสังคมที่ดีของผู้ประกอบอาชีพทั้งหมด

ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) และองค์การ แรงงานระหว่างประเทศได้ร่วมกันกำหนดขอบข่ายลักษณะงานอาชีพอนามัย ไว้ดังนี้

1

งานส่งเสริม (Promotion)

เป็นงานที่เกี่ยวข้อง
กับการส่งเสริมให้
ผู้ประกอบอาชีพ
มีสุขภาพกายและ
สุขภาพจิตใจที่
แข็งแรง ตลอดจน
มีความเป็นอยู่ที่ดี
ในสังคม

2

งานป้องกัน (Prevention)

เป็นงานที่ป้องกัน
มิให้ผู้ประกอบอาชีพ
มีสุขภาพเสื่อมโทรม
หรือผิดปกติที่เกิด
จากสภาพ หรือ
สภาวะการทำงานที่
ผิดปกติ

3

งานปกป้องคุ้มครอง (Protection)

เป็นงานที่ดำเนินการ
ปกป้องคุ้มครอง
ผู้ประกอบอาชีพ มิให้
มีการทำงานที่เสี่ยง
ต่ออันตราย หรือจะ
เป็นสาเหตุให้เกิด
โรคภัยไข้เจ็บ

4

การจัดการทำงาน (Placing)

เป็นการจัดการสภาพ
แวดล้อมในการ
ทำงานให้มีสภาพ
เหมาะสมกับความ
ต้องการของร่างกาย
จิตใจของผู้ประกอบ
อาชีพให้มากที่สุด

5

การปรับงานและคน ให้มีความเหมาะสมกัน (Adaptation)

เป็นการปรับสภาพ
ของงาน ให้มีความ
สอดคล้องเหมาะสม
กับผู้ประกอบอาชีพ
โดยคำนึงถึงสภาพ
สรีรวิทยาและพื้นฐาน
ความแตกต่างทั้ง
ในด้านร่างกายและ
จิตใจเพื่อประสิทธิผล
ของงานนั้นๆ

ความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอาชีพ

ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (Occupational Safety and Health)

เป็นการจัดสภาพการทำงานอย่างเหมาะสม ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจาก

เทคโนโลยี เครื่องจักร เครื่องมือ มลพิษ
ที่จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตราย
บาดเจ็บ เสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย
หรือทำให้การผลิตสินค้าหยุดชะงัก การ
สร้างความปลอดภัยในการทำงานอย่าง
มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมี
ความสุข และผลการทำงานมีประสิทธิภาพด้วย

การจัดสภาพการทำงานอย่างเหมาะสม
ช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงาน

ความปลอดภัยในการทำงานเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน หากมีการจัดสภาพการทำงานอย่างปลอดภัย จะทำให้ปราศจากการเกิด “อุบัติเหตุ” ในการทำงาน

อุบัติเหตุ (Accident) เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อทรัพย์สิน หรือการบาดเจ็บและเสียชีวิตของบุคคล ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความระมัดระวัง โดยเฉพาะการก่อสร้าง การผลิตโดยเครื่องจักร หากไม่รัดกุมพออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและบุคคลดังกล่าวมาแล้ว

บุคคล

สภาพแวดล้อม

เครื่องมือ เครื่องจักร

ตัวการสำคัญ
ที่จะก่อให้เกิด
อุบัติเหตุมี
3 ประการ
ได้แก่

สภาพ
การทำงาน
ที่ไม่ปลอดภัย

1

การกระทำที่ไม่ปลอดภัย
ของผู้ปฏิบัติงาน

2

สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย

ผลกระทบที่เกิดจากความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

1

ผู้ประสบอุบัติเหตุและครอบครัว เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ได้รับบาดเจ็บ หรือบางรายอาจเสียชีวิต เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เสียอวัยวะจนทุพพลภาพ ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เสียสุขภาพจิต เกิดความเครียด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ

2

เพื่อนร่วมงาน เกิดการเสียขวัญและเสียกำลังใจในการทำงาน เกิดความหดหู่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อองค์กร

3

หัวหน้างาน หมายถึง หัวหน้าระดับต่างๆ หัวหน้ากะ หัวหน้าแผนก หรือผู้บริหารระดับต้น ที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลพนักงานให้ทำการผลิต หรือทำงานตามแผนที่วางไว้ เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นถือเป็นความบกพร่องในการควบคุมพนักงาน ต้องเสียเวลาในการสอบสวน การวิเคราะห์หาสาเหตุ การรายงานผล และยังเสียค่าใช้จ่ายในการสรรหาพนักงานใหม่ เข้ามาทดแทนด้วย

4

เจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการ ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผลผลิตจากการทำงานลดลง เสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เงินชดเชย ค่าวัสดุ ค่าซ่อมแซม เครื่องจักร หรืออาจรวมถึงค่าปรับที่เกิดจากการส่งงานล่าช้า ทำให้ผลกำไรลดลงหรือเกิดการขาดทุนได้

5

สังคมและประเทศชาติ อุบัติภัยร้ายแรงที่เกิดขึ้นในประเทศ ส่งผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติ ประชาชนเสียขวัญและกำลังใจ รัฐบาลต้องมีภาระดูแลช่วยเหลือคนงานที่เกิดอุบัติเหตุและคนงานที่ไร้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการสูญเสียด้านเศรษฐกิจ โดยเปล่าประโยชน์ นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่น เสียภาพพจน์และชื่อเสียงที่ดีของประเทศชาติอีกด้วย

หลักการของความปลอดภัย

การดำเนินการด้านความปลอดภัยมีเหตุผลหลักแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

หลักการของ
ความปลอดภัย

1

ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

2

ด้านกฎหมาย (Law)

3

ด้านคุณธรรม (Ethics)

การส่งเสริมความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอาชีพ

แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัย ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

การที่จะส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนัก จนถึงมีพฤติกรรมการทำงานที่
คำนึงถึงความปลอดภัย จะต้องเลือกวิธีการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ มี
แนวทางดังนี้

- 1 ผสมผสานกิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยเข้าไปกับ
ระบบการบริหารเพื่อควบคุมความสูญเสีย (Loss Control)
- 2 ให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสาเหตุของอุบัติเหตุเฉพาะ
- 3 กำหนดเป้าหมายการส่งเสริมความปลอดภัยที่เฉพาะเจาะจง
- 4 เพิ่มความเข้มข้นด้วยความหลากหลาย

- 5 กิจกรรมการรณรงค์
- 6 เน้นเชิงบวก
- 7 การส่งเสริมบริเวณที่
ต้องการควบคุมปัญหาเฉพาะจุด
- 8 การยึดหลักการป้องกัน
- 9 การมุ่งเน้นที่ปัญหาวิกฤต
- 10 ประเมินผลการส่งเสริมความปลอดภัย

ประโยชน์ของการจัดการ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอาชีพ

เศรษฐกิจของ
ประเทศไทยโดยรวมดีขึ้น

7

1

พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2

ผลผลิตเพิ่มขึ้น

3

ค่าใช้จ่ายลดลง

4

ผลกำไรเพิ่มมากขึ้น

6

ภาพลักษณ์
ขององค์กรดีขึ้น

5

ลดการสูญเสีย
ทรัพยากรมนุษยชาติ

การจัดการ
อาชีวอนามัย
และความปลอดภัย
ในการปฏิบัติงาน